

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัด เทศบาล เมืองพัทลุง ในบทนี้จะได้กล่าวถึง การสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของระบบการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัด เทศบาลเมืองพัทลุง ตามความคิดเห็นของพนักงานครูเทศบาลตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พนักงาน ครูคาดหวัง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานครู ต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการ จัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ตามสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พนักงานครู คาดหวัง
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานครู ต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการ งานธุรการของพนักงานครู ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พนักงานครูคาดหวัง จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ด้านธุรการ และภาระงาน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานทางการศึกษา ตลอดจนบุคคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพราะผลของการวิจัยสามารถนำมาพัฒนาปรับปรุง คุณภาพการ บริหารจัดการงานธุรการ ภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งผลที่ได้ รับจากการประเมินตรวจสอบดังกล่าวจะเป็นข้อมูลหรือแนวทางในการเตรียมการ ก่อนเริ่มต้น การปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบบริหารงานธุรการในโรงเรียนต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้รับทราบถึงประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุงอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. ความคิดเห็นของพนักงานครูเทศบาล ต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการ ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ตามสภาพที่เป็นจริง กับสภาพที่พนักงานครูกาดหวังแตกต่างกัน
2. พนักงานครูเทศบาล ที่มีตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ด้านธุรการ และภาระงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนตามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่พนักงานครูกาดหวังแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะประสิทธิภาพของระบบการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุงตามระเบียบกฎหมาย และมาตรฐานการบริหารงานธุรการ และตรงกับความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ประจำปีการศึกษา 2548 ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 4 โรงเรียน รวมพนักงานครูทั้งสิ้น 255 คน แบ่งเป็น

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 13 คน

2.2.2 ผู้แทนสายชั้นจำนวน 22 คน

2.2.3 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 32 คน

2.2.4 พนักงานครู จำนวน 188 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 ตำแหน่งของพนักงานครูเทศบาลเมืองพัทลุง 4 กลุ่ม คือ

- 1) ผู้บริหาร โรงเรียน
- 2) ผู้แทนสายชั้น
- 3) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
- 4) พนักงานครู

3.1.2 วุฒิต่างการศึกษาของพนักงานครูเทศบาล แบ่งเป็น

- 1) วุฒิต่างราชการ
- 2) วุฒิอื่น ๆ

3.1.3 ประสบการณ์ ในการอบรมทางการปฏิบัติงานราชการ

- 1) ผ่านการอบรมการปฏิบัติงานราชการ
- 2) ไม่เคยผ่านการอบรมการปฏิบัติงานราชการ

3.1.4 ภาระงานของพนักงานครูเทศบาล แบ่งเป็น

- 1) ปฏิบัติการสอนอย่างเดียว
- 2) ปฏิบัติงานธุรการเพียงอย่างเดียว
- 3) ปฏิบัติการสอนควบคู่กับปฏิบัติงานธุรการ
- 4) ไม่ได้ปฏิบัติงานดังที่ระบุไว้

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พนักงานครูคาดหวัง ประกอบด้วย

3.2.1 การบริหารงานธุรการ

3.2.2 การบริหารงานการเงินและบัญชี

- 3.2.3 การบริหารงานสารบรรณ
- 3.2.4 การบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์
- 3.2.5 การบริหารงานบุคลากร
- 3.2.6 การบริหารงานแผนและงบประมาณ
- 3.2.7 การบริหารงานทะเบียนและข้อมูลรายงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล สำหรับการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุงในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้ดำเนินการวิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานธุรการในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ในเจ็ดองค์ประกอบคือความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานธุรการในสภาพปัจจุบัน และความมีประสิทธิภาพตามความต้องการของพนักงานครู โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) เกี่ยวกับสถานภาพ ตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการอบรมงานธุรการ และลักษณะงานที่ปฏิบัติ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานธุรการในสภาพปัจจุบัน และประสิทธิภาพตามความต้องการของพนักงานครู มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 ตามแบบของ ลิเคอร์ท (Likert Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะ ความต้องการในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นำไปแสดง และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามต่อผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยออกติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้มาทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล
4. รวบรวมแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ และดำเนินการตามขั้นตอนการศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เมื่อเก็บแบบสอบถามคืนมา ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (statistical package for the social science for windows) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถามที่เก็บคืนมาทั้งหมด และคัดเลือก จัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปรต้น สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 1 แล้วหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบคำถามในแต่ละข้อในระดับความมีประสิทธิภาพเพียงระดับเดียว คือ มีประสิทธิภาพมากที่สุด มีประสิทธิภาพมาก มีประสิทธิภาพปานกลาง มีประสิทธิภาพน้อย หรือ มีประสิทธิภาพน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
 - 5 หมายถึง ประสิทธิภาพมากที่สุด
 - 4 หมายถึง ประสิทธิภาพมาก
 - 3 หมายถึง ประสิทธิภาพปานกลาง
 - 2 หมายถึง ประสิทธิภาพน้อย
 - 1 หมายถึง ประสิทธิภาพน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.1 คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 1

3.2 คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นรายชื่อและค่านวณหาค่าเฉลี่ยรวม ของแบบสอบถามจากนั้นนำมาประเมินผลความคิดเห็นของพนักงานครูเทศบาล ต่อประสิทธิภาพ ของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ตามเกณฑ์การประเมินค่าโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ เบสท์ (Best, 1970 : 190) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายความว่า ประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการงานธุรการเหมาะสมมากที่สุด และคาดหวังว่าประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการงานธุรการ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายความว่า ประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการงานธุรการเหมาะสมมาก และคาดหวังว่าประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการงานธุรการ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายความว่า ประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการงานธุรการเหมาะสมปานกลาง และคาดหวังว่าประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการงานธุรการ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายความว่า ประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการงานธุรการเหมาะสมน้อยและคาดหวังว่าประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการงานธุรการ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายความว่า ประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการงานธุรการเหมาะสมน้อยที่สุดและคาดหวังว่าประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการงานธุรการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานครูเทศบาล ต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุงจำแนกตามตัวแปรลักษณะการปฏิบัติงาน วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์ด้านธุรการ และภาระงาน โดยการทดสอบที (t-test)

3.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานครูเทศบาล ต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุงจำแนกตามตัวแปรลักษณะการปฏิบัติงาน วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์ด้านธุรการ และภาระงาน โดยการทดสอบ เอฟ (F-test)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

1. พนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของระบบการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ตามสภาพที่เป็นจริง ด้านการบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ ด้านการบริหารงานทะเบียนข้อมูลและรายงาน การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานแผนและงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริหารงานธุรการ การบริหารงานสารบรรณ และการบริหารงานการเงินและบัญชีอยู่ในระดับมาก สำหรับประสิทธิภาพตามสภาพที่พนักงานครูกาดหวัง อยู่ในระดับมากทุกข้อ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานครูเทศบาล ต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ตามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่พนักงานครูกาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานครูเทศบาล ต่อความมีประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ตามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่พนักงานครูกาดหวัง จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์ด้านธุรการ และภาระงาน พบว่า

3.1 ผู้บริหารมีความคิดเห็น ต่อความมีประสิทธิภาพของการบริหาร และการจัดการงานธุรการในภาพรวม สูงกว่าหัวหน้าสาระการเรียนรู้ และพนักงานครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่แตกต่างจากผู้แทนสายชั้น และผู้แทนสายชั้นมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างจากหัวหน้าสาระการเรียนรู้ และพนักงานครู ส่วนสภาพที่พนักงานครูคาดหวัง ทั้ง 4 กลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2 พนักงานครูเทศบาลที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการ ทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่พนักงานครูคาดหวัง ไม่แตกต่างกัน

3.3 พนักงานครูเทศบาลที่ผ่านการอบรมการปฏิบัติงานธุรการ และไม่ผ่านการอบรมงานธุรการ มีความคิดเห็น ต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการ งานธุรการทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่พนักงานครูคาดหวัง ไม่แตกต่างกัน

3.4 พนักงานครูที่มีภาระงานที่ปฏิบัติ แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานการสอนอย่างเดียว มีความคิดเห็นด้านการบริหารงานการเงินและบัญชี แตกต่างจากผู้ปฏิบัติงานการสอนควบคู่กับการปฏิบัติงานธุรการ และผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานดังที่ระบุไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พนักงานครูคาดหวังมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย สำหรับประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุงตามสภาพที่เป็นจริง โดยภาพรวมพนักงานครูมีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการบริหารงานธุรการ การบริหารงานสารบรรณ และการบริหารงานการเงินและบัญชี มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราณี ภูมิรัตนกุล (<http://www.thaiedresearch.org> เข้าถึง 16/1/2549) ได้ศึกษาการบริหารงานธุรการ ของผู้ช่วย

ผู้บริหารฝ่ายธุรการ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าสภาพการบริหารงานของ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายธุรการ ในงานสารบรรณ โรงเรียนทุกขนาดมีการบริหารงานในระดับมากในเกือบทุกเรื่อง งานการเงินและการบัญชี โรงเรียนทุกขนาดมีการบริหารงานในระดับมากในเกือบทุกเรื่อง ส่วนการบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ การบริหารงานทะเบียนข้อมูลและรายงาน การบริหารงานแผนและงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรุณี ไชยบุตร (<http://www.thaiedresearch.org> เข้าถึง 16/1/2549) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ทั้ง 4 โรงเรียนได้ร่วมกันพัฒนาระบบการบริหารงานโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนจะมีการประชุมปรึกษาหารือกันทุกสัปดาห์ เพื่อรับทราบปัญหาในการบริหารงาน และร่วมกันระดมความคิดในการแก้ปัญหาที่ประกอบกับนโยบายของผู้บริหารในระดับสูงของเทศบาล ต้องการให้โรงเรียนบริหารงานเป็นองค์กรรวมคือร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันแก้ปัญหา ดังนั้นเมื่อโรงเรียนหนึ่ง โรงเรียนใดประสบปัญหาและได้รับการแก้ไขไปแล้วก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น

สำหรับการบริหารงานด้านพัสดุ ครุภัณฑ์ ซึ่งประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการอยู่ในระดับปานกลางนั้น สาเหตุอาจเป็นเพราะการบริหารงานการเงินการคลัง งบประมาณ พัสดุและสวัสดิการของท้องถิ่น (ระเบียบการบริหารงานการเงินการคลัง ฯ 2544 : 217) ระบุไว้ว่าการจัดหาพัสดุให้หน่วยงานพัสดุกกลาง รับผิดชอบในการดำเนินการจัดหาตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การขออนุมัติจัดหา จากผู้มีอำนาจสั่งการจนเสร็จสิ้นกระบวนการจัดหา ก่อนที่จะมีการเบิกจ่ายเงินโดยประสานกับหน่วยงานเจ้าของเงิน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนในสังกัดเทศบาลไม่ได้เป็นนิติบุคคล แต่เทศบาลซึ่งเป็นต้นสังกัดนั้นเป็นนิติบุคคลอยู่แล้ว ดังนั้นการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดซื้อ จัดจ้าง จัดหาพัสดุ ครุภัณฑ์ นั้น จะอยู่ในอำนาจของงานพัสดุ กองคลัง สำนักงานเทศบาลเท่านั้น โรงเรียนมีหน้าที่ในการแจ้งรายการพัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ต้องการเท่านั้น และการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดหานั้นต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จในแต่ละงวดเงินที่ได้รับการจัดสรรมา โรงเรียนจึงต้องรีบเร่งในการสั่งซื้อ การระบุคุณสมบัติของสิ่งของที่ต้องการ หรือสถานที่ที่จำหน่ายไม่สามารถทำได้ ดังนั้นพัสดุ ครุภัณฑ์ที่ได้รับจึง

คือคุณภาพ ไม่ตรงกับความต้องการของพนักงานครูที่ส่งชื่อไป นอกจากนั้นระบบของการควบคุมดูแลพัสดุ ครุภัณฑ์ และการให้บริการเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและต้องใช้เวลาในการดำเนินการแต่ผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้ส่วนใหญ่เป็นพนักงานครูที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมีภาระในการสอน ดังนั้นจึงทำให้การดูแลควบคุม จำหน่าย และให้บริการจึงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่

สำหรับการบริหารงานทะเบียนข้อมูล และรายงาน ซึ่งประสิทธิภาพในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขนาดบุคลากรที่รับผิดชอบในเรื่องนี้โดยเฉพาะ หน่วยงานที่ควบคุมดูแลให้ความสำคัญของการตรวจสอบในเรื่องของทะเบียนข้อมูลสังหาริมทรัพย์มีน้อย ในส่วนของข้อมูลสารสนเทศ เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุงขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ จึงยังคงรูปแบบของการเก็บข้อมูลแบบเก็บในแฟ้ม ซึ่งในแต่ละโรงเรียนจะมีแฟ้มข้อมูลต่าง ๆ จำนวนหลายแฟ้ม ดังนั้นการค้นหาข้อมูลจึงต้องเสียเวลาในการค้นหา ในส่วนของ การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนไม่นำข้อมูล และผลจากการจัดประสบการณ์ในปีที่ผ่านมา มาพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะพนักงานครูมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากการสอนมาก ซึ่งตามมาตรฐานการศึกษาที่สำนักรับรองมาตรฐานและรับรองคุณภาพการศึกษา (2547 : 4) ได้กำหนดไว้มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 2 สถานศึกษามีการบริหารเชิงกลยุทธ์ เกณฑ์การพิจารณา ที่ 3 สถานศึกษามีระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารที่ถูกต้อง และครบถ้วนทันต่อการใช้งาน และข้อที่ 5 สถานศึกษามีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงงาน ซึ่งหากต้องการให้การบริหารงานด้านนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรมีผู้รับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรง ตลอดจนควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาปรับปรุงงาน

สำหรับการบริหารงานบุคลากร ซึ่งมีระดับของควมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง คือ บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง กับบุคลากรมีความพึงพอใจในการทำงานนั้น อาจเป็นเพราะ ในระยะเวลาที่ผ่านมา บุคลากรได้รับการฝึกอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพของตนนั้นมีน้อยมาก ทั้งนี้เพราะบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง มีจำนวนมาก การจัดการฝึกอบรมในแต่ละครั้ง กรมส่งเสริมการปกครองจัดสรรจำนวนของพนักงานครูที่จะเข้ารับการอบรมอย่างจำกัดจำนวน จึงทำให้ไม่สามารถส่งพนักงานครูเข้ารับการอบรมได้ทั่วถึง ดังนั้นหากต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในด้านนี้ และเพื่อให้การบริหารงานบุคลากรสอดคล้องกับหลักของการบริหารงานบุคลากรในปัจจุบันที่ว่า การฝึกอบรมและการพัฒนา เป็นกระบวนการที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อหาทางให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติของพนักงานเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2547 : 148) การจัดส่งบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรมจึงควรจัดสรรให้มีจำนวนมากขึ้น และกระจายให้ทั่วถึงทุกคน และผู้ที่เข้ารับการอบรมควรขยายผลการอบรมให้ผู้อื่นได้รับทราบ

ส่วนความพึงพอใจของบุคลากรในการทำงาน ซึ่งมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะการจัดพนักงานครูเข้ารับการฝึกอบรม หรือปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการสอน นั้น ไม่ได้จัดให้ตรงกับความต้องการของพนักงานครู ทั้งนี้เพราะผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่ในการจัดบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมงานนั้น จะคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละบุคคลในหลายมิติ ตามหลักของการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และนอกจากนั้นการจัดบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม ควรดำเนินการตามแนวทางการบริหารบุคลากร ดังที่ พิรัช พลมูมิรักษ์ (ม.ป.ป. : 39 – 40) เสนอไว้ คือ สถานศึกษาจะต้องวางแผนสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา การจัดบุคลากร ต้องให้เหมาะสมกับงานที่จะมอบหมายให้ และนอกจากนั้นต้องเน้นให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานขององค์กร ทั้งในด้าน การบริหารตามหลักวิทยาศาสตร์ งานทางด้านสวัสดิการ การบริหารการจ้างงาน จิตวิทยา ตลอดจนสุขภาพและความปลอดภัย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2547:159) ดังนั้น หากผู้บริหารดำเนินการบริหารจัดการด้านบุคลากรตามหลักการดังกล่าว อาจทำให้ประสิทธิภาพของการบริหารงานบุคลากรตามที่พนักงานครูคาดหวังไว้ มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ในส่วนของการบริหารงานแผนและงบประมาณ ซึ่งภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้น สาเหตุอาจมาจากการที่บุคลากรไม่ได้มีส่วนร่วม ในการพิจารณาการจัดทำแผนและงบประมาณของโรงเรียนทุกคน โดยส่วนใหญ่โรงเรียนจะแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการ ส่งผลให้เมื่อแผน แผนงาน โครงการ และงบประมาณ ออกมา บุคลากรจึงไม่ให้ความสำคัญมากนัก ซึ่งตามมาตรฐานการศึกษาที่สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547 : 5) กำหนดไว้ใน มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 3 สถานศึกษามีการบริหาร โดยหลักการมีส่วนร่วม เกณฑ์การพิจารณาข้อที่ 1 ผู้บริหาร ครู ชุมชน นักเรียนและกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันทำงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา (เช่น การทำแผนกลยุทธ์ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกัน เป็นต้น) และนอกจากนั้น สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545 : 1) ได้ระบุไว้ว่าการบริหารจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา มีจุดเน้นสำคัญให้ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ระบุไว้ว่าหลักการสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น จะต้องมีหลักการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร การตัดสินใจและการจัดการศึกษา สำหรับการกำกับติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ โรงเรียนยังให้ความสำคัญในเรื่องนี้น้อยมาก นั่นคือโรงเรียนยังไม่มีผลการนำผลจากการปฏิบัติในรอบปีมาวิเคราะห์หาข้อบกพร่องและแนวทางในการแก้ไขที่เป็นกระบวนการอย่างแท้จริงส่วนใหญ่ การดำเนินการจะปฏิบัติเหมือนกันในทุกปีการศึกษา ซึ่งตามที่สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547 : 4) กำหนดไว้ใน มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 2 สถานศึกษามีการบริหารเชิงกลยุทธ์ เกณฑ์การพิจารณาข้อที่ 5 สถานศึกษามีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจ และปรับปรุงงาน

สำหรับประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาล ตามสภาพที่พนักงานครูคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะพนักงานครูมีความเห็นว่า การปฏิบัติงานธุรการนั้น ถือเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการ การบริการ และยังรวมถึงความก้าวหน้า ของพนักงานครูเอง ดังนั้นจึงมีความคาดหวังให้ผู้บริหารให้ความสนใจในการบริหาร และการจัดการงานธุรการให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและความสะดวก ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานครูเทศบาล ต่อความมีประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ตามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่พนักงานครูคาดหวัง จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ด้านธุรการ และภาระงาน พบว่า

2.1 ผู้บริหารมีความคิดเห็น ต่อความมีประสิทธิภาพของการบริหาร และการจัดการงานธุรการในภาพรวม สูงกว่าหัวหน้าสาระการเรียนรู้ และพนักงานครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่แตกต่างจากผู้แทนสายชั้น และผู้แทนสายชั้นมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างจากหัวหน้าสาระการเรียนรู้ และพนักงานครู ส่วนสภาพที่พนักงานครูคาดหวัง ทั้ง 4 กลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ระบุไว้ว่า พนักงานครูที่มีตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ด้านธุรการและภาระงาน ที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการ ในสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พนักงานครูคาดหวัง แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง เป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มาก จำนวนพนักงานครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา มีเป็นจำนวนมาก ดังนั้น โรงเรียนจึงมีความจำเป็นต้องมีระบบในการจัดการข้อมูล เอกสารต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ มีมาก การให้สวัสดิการแก่บุคลากร การให้บริหาร การอำนวยความสะดวกแก่พนักงานครู ก็มีจำนวนมากเช่นกัน ประกอบกับขอบข่ายของการดำเนินงานด้านธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุงนั้น มีมากหลายด้าน ซึ่งล้วนแต่เป็นกรอบภาระงานที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้บริหารจึงหันมาให้ความสนใจในการจัดการบริหารงานธุรการมากเป็นอันดับหนึ่ง แทนที่จะให้ความสนใจในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นงานหลักของโรงเรียน ซึ่งตามแนวคิดของ คณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 99) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า เหตุผลที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง สูงกว่าบุคลากรอื่นนั้น เป็นเพราะต้องการให้การบริหารงานเป็นระบบ บุคลากรได้รับความสะดวกสบายในการปฏิบัติงานในโรงเรียน และผู้บริหารเข้าใจระบบของการบริหารงานมากกว่าพนักงานครูนั่นเอง ซึ่งผลการวิจัยนี้

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพวรรณ ลิ้มสมบัติอนันต์ (<http://www.thaiedresearch.org> เข้าถึง 16/1/2549) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ธุรการ โรงเรียนประถมศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริหาร กับเจ้าหน้าที่ธุรการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 พนักงานครูเทศบาลที่มีวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ทางธุรการ แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการ ทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่พนักงานครู คาดหวัง ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารงานภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนบุคลากรทางการศึกษา จำนวนนักเรียนเป็นจำนวนมากนั้น จำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนต้องนำนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการบริหาร โรงเรียนมาใช้ โดยโรงเรียนทุกโรงเรียนมีการบริหารงานในระบบของโรงเรียนเล็ก ในโรงเรียนใหญ่ นั่นคือ โรงเรียนใหญ่ 1 โรงเรียนแบ่งเป็นโรงเรียนเล็กตามจำนวนของสายชั้นที่เปิดทำการสอน โดยมีผู้แทนสายชั้นทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร และมีพนักงานครูจัดแบ่งหน้าที่กันเช่นเดียวกับโรงเรียนใหญ่ (กองการศึกษาเทศบาลเมืองพัทลุง 2549 : สัมภาษณ์) ดังนั้น ในแต่ละสายชั้นจึงมีการนิเทศการบริหารงานทุกงานอย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้พนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล มีความคุ้นเคยกับการปฏิบัติงานธุรการ ทั้งนี้เพราะผู้แทนสายชั้นจะมีระบบการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน ในการปฏิบัติงานของพนักงานครูอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้การรายงานผลการปฏิบัติงาน ต่อผู้บังคับบัญชาของพนักงานครูต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ของระเบียบในการปฏิบัติ

2.3 พนักงานครูที่มีภาระงานที่ปฏิบัติแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานการสอนอย่างเดียว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการงานธุรการ ด้านการบริหารงานการเงินและบัญชีสูงกว่า พนักงานครูผู้ปฏิบัติงานการสอนควบคู่กับการปฏิบัติงานธุรการ และผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานดังที่ระบุไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่าค่าเฉลี่ยของผู้ปฏิบัติงานการสอนอย่างเดียว สูงกว่าค่าเฉลี่ยของผู้ปฏิบัติงานการสอนควบคู่กับการปฏิบัติงานธุรการ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะพนักงานครูผู้ปฏิบัติงานการสอนอย่าง เดี่ยวเห็นว่าประสิทธิภาพของการบริหารงานธุรการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุงสูง การให้บริการเป็นไปอย่างรวดเร็ว ขอบกพร่องต่าง ๆ ในการบริหารมีน้อยมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารเห็น

ความสำคัญของการบริหารงานธุรการภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารงานธุรการ ที่ถือว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานด้านอื่น ๆ สามารถดำเนินงานไปได้โดยไม่มีอุปสรรค ทำให้งานคล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพ (กิตติมา ปรีดีดิลก 2532 : 133) ดังนั้นผู้บริหาร จึงให้ความสำคัญต่อการบริหารงานธุรการค่อนข้างสูง ประกอบกับการบริหารงานธุรการนั้น จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีมากมายหลายระเบียบ ดังนั้นผู้ที่ จะรับผิดชอบการบริหารจึงต้องทำความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้ เข้าใจถูกต้อง (กองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 1) หากผู้รับผิดชอบดำเนินการ ผิดพลาดแล้ว นอกจากจะส่งผลเสียต่อทางราชการแล้ว ยังอาจถูกดำเนินการทางวินัยอีกด้วย ผู้บริหาร จึงให้ความสนใจการบริหารงานด้านนี้มาก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการเกี่ยวดูตต่าง ๆ ของพนักงานครู ผู้บริหารจะพยายามหาวิธีการ แนวทางให้การเบิกจ่ายเป็นไปด้วยความรวดเร็ว การเบิกจ่ายเงินสนับสนุนการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน หากเบิกจ่ายได้รวดเร็ว การดำเนิน กิจกรรมก็จะเป็นไปด้วยความรวดเร็วเช่นเดียวกัน ส่วนการจัดทำบัญชีนั้น ถือเป็นภารกิจจนถึง ความโปร่งใสของการบริหารงานของผู้บริหาร จึงต้องกำชับผู้รับผิดชอบให้ดำเนินการให้เป็นปัจจุบัน อยู่เสมอ ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าว พนักงานครูที่ปฏิบัติงานการสอนอย่างเดียวเห็นถึงความตั้งใจของ ผู้บริหาร จึงเห็นว่าประสิทธิภาพในการบริหารงานธุรการมีประสิทธิภาพสูง

ส่วนค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่องประสิทธิภาพของการบริหารและ การจัดการงานธุรการของพนักงานครู ที่ปฏิบัติงานการสอนควบคู่กับการปฏิบัติงานธุรการ ต่ำกว่า ผู้ปฏิบัติงานการสอนอย่างเดียวนั้น อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง ขาดผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงินและบัญชีซึ่งมีวุฒิทางการศึกษาด้านนี้โดยตรง โรงเรียนต้องมอบหมายหน้าที่ให้พนักงานครู มาปฏิบัติหน้าที่แทน ซึ่งเป็นผู้ที่ขาดทักษะทางการปฏิบัติงาน ประกอบกับวัสดุ อุปกรณ์หรือเครื่องมือ เครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกมีน้อย และเป็นผู้ที่รับทราบปัญหาของการปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้ที่ปฏิบัติ หน้าที่การสอนควบคู่กับการปฏิบัติงานธุรการ มีความคิดว่าการให้บริการแก่พนักงานครูยังไม่รวดเร็ว ทัวถึงและเต็มที่ จึงเห็นว่าประสิทธิภาพของการบริหารงานธุรการต่ำกว่า พนักงานครูผู้ปฏิบัติงาน การสอนอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

1. เทศบาลควรจัดให้มีการฝึกอบรม ให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานธุรการในโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ งานทะเบียนและข้อมูลรายงาน
2. ผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารในระดับสูง ควรจัดสรรอัตรา ตำแหน่งพนักงานครูที่มีวุฒิทางด้านธุรการ มารับผิดชอบงาน โดยเฉพาะ ตลอดจนจัดให้มีการศึกษาอบรม เพื่อเพิ่มเติมทักษะและประสบการณ์การปฏิบัติงานธุรการอยู่เสมอ
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานธุรการภายในโรงเรียนให้เป็นระเบียบ ระบบและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยเน้นย้ำให้ผู้รับผิดชอบศึกษา ทบทวนระเบียบ ข้อสั่งการต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

สำหรับผู้ที่มีความสนใจ ที่จะทำการศึกษาค้นคว้าทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ของผู้วิจัย ครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรศึกษารูปแบบของการบริหารงานธุรการที่เหมาะสมกับ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง
2. ควรศึกษาระบบการบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ ที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กับระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานการบริหารและการจัดการงานธุรการใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง